

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna polit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 viz., večkrat po dogovoru.

24. števil.

V Ljubljani, v sredo, dne 24. marca 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljatev, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Dunajska cesta števil. 20.

Trajna negotovost.

Vse, kar se more reči o mednarodnem položaju, pove par besed: Nič ni gotovega. Upanje je prav toliko opravičeno kolikor strah. Diplomacija deluje in zato je umevno, da ni slišati jasne besede. Poročil kar mrgoli, iz Belega grada, z Dunaja in iz vseh evropskih držav. Ali drugo nasprotuje drugemu in nikdar se ne more vedeti, kateremu je verjeti, kateremu pa ne. Lahko se pa reče, da so grehi precej enako razdeljeni tuintam. V Srbiji hočejo biti modrijani pa neprenehoma razmišljajo, kje bi našli še kakšne ovinke, da jim ne bi bilo treba povedati, kaj nameravajo, Aehrenthalovi ljudje pa godejo venomer svojo. Srbija mora naravnost na Dunaju povedati, da ne zahteva nič in kadar se podvrže, se šele lahko obravnavajo gospodarska vprašanja. To je približno tisto stališče, na katero se včasih postavljajo ošabni podjetniki, kadar stavkajo delavci. Najprej se morajo delavci brezpogojno vrniti na delo, potem bo kapitalist premišljal, če bi jim milostno vrgel kakšno drobtino.

Aehrenthalu menda se ne gre v glavo, da je zdaj ohranitev miru važnejša kakor vse teorije o ugledu velesile in tudi važnejša kakor vsi programi, ki jih ima Srbija morda za bodočnost. Da vprašuje srbsko vlado, kaj hoče, je že prav. Bilo bi pa tudi prav, če bi Srbiji povedal, kaj ji hoče Avstrija dati.

Velike težave dela Rusija, ki ne govori dva dni enako. S svojo neodkritosrčnostjo daje na vsak način Srbiji potuho. Zelo verjetno je, da v Belgradu Rusiji ne verjamejo, kadar svari, temveč mislijo, da dela to le navidezno.

V sedanjih negotovosti oslane položaj najbrže še nekaj časa. Avstrijski poslanik Forgach je imel že v soboto izročiti Milovanoviću noto, ki bi zahtevala jasen odgovor. Vsled tega, ker so velevlasti še enkrat sklenile posredovati, je Avstrija izjavila, da bo s svojo noto počakala do konca meseca. Novejše vesti trdijo, da se je skesala in da odda Forgach svojo noto že te dni. Sumljivo je pisanje oficijoznih avstroogrskih listov, ki svare pred »neopravičenim optimizmom«.

Iz srbskih krogov, ki so v zvezi z vlado, se piše, da je Srbija pripravljena izpolniti vse želje velesil, ako ne nasprotujejo ugledu države in koristim naroda. Vlada hoče aneksijo Bosno in Hercegovine priznati kot dovršeno dejstvo ter se izrecno odpovedati vsaki teritorialni kompenzaciji in zopet gojiti redne odnose z Avstro-Ogrsko, vse to pa pod pogojem, da bo ta aranžma na konferenci ali drugače sankcioniran. Proti neposrednemu ali posrednemu pogajanju z Avstro-Ogrsko pa imajo v Srbiji mnogo pomislekov, češ, da so dogodki zadnjih dveh mesecev nedvomno dokazali, da Avstro-Ogrska nasproti Srbiji ni postopala lojalno. Poslanski krogi pozdravljajo to izjavo, ker da s tem ne odneha od svoje glavne zahteve.

Jurček sčuje in sčuje, dasi bi prav to fante imelo največ povoda, da bi miroval in se skril. V vojašnici pri prestovoljcih je zopet spustil govoranco, v kateri je dejal: »Bodite pripravljeni, zakaj od izbruha vojne nas loči le še par ur. Nadejam se, da bo vsak vas storil v polni meri svojo sveto

dolžnost in da ne bo niti trenotka pomisljal umreti za domovino, ki je v življenski nevarnosti.

Berlinski »Lokalanzeiger« javlja z Dunaja, da je bil na zadnjem diplomatskem dineju pri cesarju v Schönbrunn po dolgem času zopet srbski poslanik Simić. Cesar da je z njim govoril samo nekoliko besed. O vsebini tega razgovora se ne da ničesar poizvedeti. Pač pa se je dr. Simić izrazil, da je prepričan, da bo v kratkem moral zapustiti Dunaj.

Srbska vojna uprava je poslala več neregularnih čet proti Drini. Rezerviste prvega reda je poslala na dopust, poklicala je pa rezerviste drugega reda pod orožje.

Iz Belega grada so odpeljali vse vrednostne stvari srbskega dvora v Niš.

Iz Pariza se poroča, da se v zunanjem ministstvu v skrbeh, da se z akcijo velesil v Belemgradu ne bo dosegel cilj, ker prestolonaslednikova stranka toliko sčuje med ljudstvom, da se bo vladi težko posrečilo, pomiriti javno mnenje. Če bi tudi vlada sprejela pogoje velesil, bi se bilo vendar bati hudih nemirov v deželi, zaradi česar je težko verjeti, da bo ministristvo hotelo prevzeti odgovornost.

Posredovanje velesil v Belemgradu bi se na angleško iniciativo imelo izvršiti na podlagi sledeče formule: Srbija poda Avstro-Ogrski zadovoljivo izjavo in izjavi, da se hoče razorožiti. Velevlasti pa prevzamejo jamstvo, da Avstro-Ogrska ne napade Srbije. Angleški poslanik je ta predlog baje že predložil dunajski vladi. Rusija baje načeloma odobruje »formulo« sir Edwarda Greya.

Koncem pretečenega tedna se je poročalo, da hoče Italija nastopiti iniciativo za novo posredovanje velesil v Belemgradu in da je Tittoni sestavil formulo, katero so tudi na Dunaju sprejeli. Z ozirom na to je minister Tittoni rekel nekemu diplomatu, da se čudi, kako se more govoriti o italijanski iniciativi. O tem da ne more biti govora. Italija je le sprožila izmenjavo mnenj o formuli, ki bi ji mogle velevlasti pritrditi in bi omogočila konferenco. Črnagora in Srbija proti njej nista ugovarjali, Avstro-Ogrska jo odobruje in tako smemo upati, da ji tudi druge velesile ne bodo nasprotovale.

Ruski ministrski svet je imel sejo pod carjevim predsestvom. Poroča se, da je seja sklenila, da je treba storiti vse, da se prepreči vojna. Izvolskij je dejal, da bi se z vojsko lahko izpremenilo evropsko ravnotežje in da bi bile morda velevlasti prisiljene se vmešavati. Finančni minister Kokovcev je rekel, da se je Rusija prav sedaj pričela dvigati iz izgub prejšnjih let, vojska bi pa uničila ves dosedanji trud. Vojni minister je dejal, da se sedaj armada izpolnjuje in da ni sposobna za vojsko.

Iz Pariza se javlja: Velevlasti se še niso zedinile o skupnem koraku v Belgradu. Vodstvo je prevzela Angleska, katere zastopniki zdaj v Belgradu in na Dunaju poizkušajo dobiti jasnost o ondotnih namenih. Govori se, da bi bila Srbija pripravljena podati ugodno izjavo, da opusti svojo bosansko politiko.

Dunajski listi od ponedeljka pišejo: V oficijelnih krogih zopet jako neugodno sodijo o mednarodnem

položaju. Avstro-Ogrska je ugodila želji velevlasti in odložila za nekaj dni svoj odgovor na srbsko noto. V tem času naj dobe velevlasti čas za posvetovanje o skupnem koraku. Odgovor na srbsko noto je vsled tega odložen le za par dni. Če nameravani korak velevlasti v Belgradu ne bo imel uspeha, tedaj bo avstro-ogrski poslanik v Belgradu grof Forgach takoj izročil Srbiji ultimatum, ki bo izključil vsako nadaljnje zavlačevanje. V diplomatskih krogih so prepričani, da bo imel korak velevlasti v Belgradu le vspeh, če se Srbija brezpogojno podvrže stališču Avstro-Ogrske in v zadnji Forgachovi noti zahtevani odgovor poda jasno in točno. Ker ima Rusija napram nameravanemu koraku velevlasti v Belgradu pridržek, ki ne odgovarja stališču Avstro-Ogrske in vsled vznemirljivih vesti iz Belgrada je malo upanja, da bi trud Angleske in Francoske, vzdržati mir imel kaj vspeha. Vznemirljive vesti krožijo po Dunaju. Cesar je še pri včerajšnjem diplomatskem dineju zagotavljal francoskemu poslaniku svojo miroljubnost, vendar je bil izredno resen ter je v pogovorih izražal skrb radi bližnjih dogodkov.

Državni zbor.

Zakon o rekrutih je sprejet; militarizem je dobil svoj del, baronu Bienerthu pa se je odvalil kamen od srca. Stranke naj privatno izjavljajo, karkoli hočejo, ministrski predsednik lahko smatra glasovanje, ki mu je dalo veliko večino, za zaupnico. Zvesti svojim načelom so ostali edini socialni demokratje, ki se niso dali premotiti z nobenimi patriotično-vojnimi frazami, da bi bili glasovali za zahteve militarizma. V debati je več socialno-demokratskih govornikov označilo stališče stranke in zlasti govora poljskega sodruga Daszynskega in Soukupa presegata dnevno pozornost in ostane trajnega pomena. Meščanske stranke so se zopet lovile v svojih starih protislovjih, vse trdijo, da so za mir, a ker so zanj, soglašajo z zahtevami militarizma ter mu dovoljujejo kri in denar — ljudstva! Izjemo dela edina krščansko-socialna stranka, ki se od dne do dne očitneje razkrinkuje kot bojna sčuvavica. Na tem polju ji sledi tudi nemško-radikalna stranka, ki pa nima posebnega pomena.

Posebne opombe potrebuje ravnanje slovanske enote in v njej zlasti jugoslovanskih poslancev. O njej se zmenimo na drugem mestu.

Omeniti se mora tudi kozel, ki ga je ustrelila parlamentarna večina, ko je izvolila g. dr. Pattai za zborničnega predsednika. Od dne do dne se kaže jasneje, da avstrijski državni zbor še ni imel tako nesposobnega in nerodnega prezidenta. V najnavadnejših slučajih ne ve dr. Pattai, kaj bi storil in kam bi se obrnil. Popolno neznanje poslovnika je pokazal v četrtek, ko je poslanec Breiter vložil neko interpelacijo o vojaških pripravah. Breiter, kateremu so pomagali milioni njegovega očeta do mandata v Lvovu, se imenuje »neodvisnega socialista«, dasi ni bilo v njegovem ravnanju še nikdar nič socialističnega in mu je znanstveni socializem sedemkrat zapečaten knjižga. Ker je v državnem zboru popolnoma osamljen, dela tembolj reklamo zase in v ta namen je tudi vložil svojo interpelacijo, v kateri je zbral vsakovrstne nedokazane in nepodprte govorice o mobilizaciji in o podobnih rečeh. Drju. Pattai se je ta interpelacija zazdela »nevarna«. Taki pojmi o »nevarnosti« se lahko izležejo v glavah, ki nimajo nobenega stika z ljudskim življenjem, če bi dr. Pattai kaj natančnejše pogledal skozi okna svoje pisarne, bi moral vedeti in tudi razumeti, da go-

vori ves svet o vojni, o vojni nevarnosti in o vojaških pripravah; tedaj se mu pa tudi ne bi moglo zdeti nevarno, če se govori o takih govoricah tudi v parlamentu. Povrh vsega je bila Breiterjeva interpelacija že pred sejo objavljena v dunajski «Zeit», v časopisu, ki živi od samih senzacij.

Toda dr. Pattai naj sodi tako ali tako. On je predsednik zbornice in njegovo ravnanje predpisuje pravilnik. Ta pa določa, da zbornica lahko sklene tajno sejo, če ima povoda, da ne obravnava katere reči na javni seji. Ampak dr. Pattai ne pozna pravilnika in temu se ima zahvaliti, da je skupil čedno blamažo. Hotel je namreč skratka preprečiti čitanje interpelacije sploh. Socialisti so ga poučili, da to ne gre in po dolgem obotavljanju je odredil tajno sejo. Tu pa je zbornica z vsemi glasovi proti svojemu predsedniku sklenila, da naj se interpelacija prečita na javni seji. Enake blamaže menda še ni doživel noben parlamentarni predsednik.

V sredo je zbornica končala prvo čitanje rekrutnega predloga.

Udržal (češki agrarec)

je nadaljeval govor, ki ga je bil moral prejšnji dan prekiniti, ker je bila odsekova seja. Pravi, da je monarhija izgubila vsako inicijativo v zunanji politiki in jo vlečejo tuji voditelji, kamor hočejo.

Goll (nemški agrarec)

izjavlja, da bo njegova stranka glasovala za rekrute.

Dr. Kramar (Mladočeh):

Na Ruskem so zato razburjeni, ker mislijo, da gremo za Nemčijo na Balkan. Ali si morate misliti, da bi bil kdaj izbruhnil spor s Srbijo, če bi vodila Avstrija politiko, ki bi bila pravična vsem narodom?

Klofač (češki radikalec)

pravi, da Avstrija lahko živi brez Nemčije, Nemčija pa ne brez Avstrije.

Dr. Geßmann (krščanski socialc):

Priznavam, da sem došel do prepričanja, da je naša varnost odvisna le od naših dobrih petnajstih vojnih zborov. Nemčiji moramo izraziti svojo najodkritosrčnejšo zahvalo za službe, ki nam jih izkazuje kot sekundant v sedanjem položaju. Brezpogojno moramo biti pripravljeni na najhujše. Socialni demokratje so tudi v sedanjem trenutku napovedali, da bodo glasovali proti rekrutom. Spomnil bi jih pa, da je zavzemal v nemškem rajhsratu Bebel in v francoskem parlamentu Jaurès drugo stališče in da je v srbski skupščini edini socialni demokrat, ki sedi v njej, glasoval za mobilizacijo.

Dr. Soukup (soc. dem.)

To je falsifikacija resnice!

Dr. Geßmann

želi, da bi vse stranke soglasno glasovale za rekrute.

Vasiljko (Rusin)

se pritožuje, da ni noben narod v Avstriji tako teptan in zanemarjen kakor rusinski.

Grof Dzieduszycki (Poljak)

pravi, da je v sedanjem trenutku dolžnost, dati monarhiji, kar zahteva.

Daszynski (soc. dem.)

govori obsirno o političnem položaju in o stališču socialne demokracije. Njegov govor, ki se je končal s plamtečim protestom proti vojni, objavimo na drugem mestu.

Bielohlavek (kršč. soc.)

bi rad, da bi se ministri imenovali na šest let. Pravi, da vojaško življenje še nikomur ni škodovalo.

Malik (Vsenemec)

polemizira potem s Sternbergom, na to pa grof Sternberg

z njim. Kako surovo, naravnost svinjsko se zna obnašati ta aristokrat, povemo tudi na drugem mestu.

S tem je prvo čitanje rekrutnega zakona končano in načrt se odkaže bramborskemu odseku. Seja se nekoliko raztegne vsled nekaterih, kolikor toliko nepotrebnih vprašanj in vsled nekaterih nerodnosti predsednika Pattaja.

Zaključil se potem ob 1/7. zvečer.

V četrtek je imela zbornica drugo čitanje zakona o rekrutih. Poročevalec je bil

grof Kolovrat,

ki je povedal, da prihajajo od vseh strani brzogajbi o navalu na hranilnice. Med ljudstvom se je razširilo mnenje, da hoče vlada pobrati hranilnične vloge, da more Srbiji napovedati vojno.

Na to je povzel besedo

finančni minister Bilinski.

Resnično je, žal, da se je taka govorica razširila ne le po deželi, ampak tudi po velikih mestih, kjer bi moralo biti ljudstvo bolj inteligentno.

Mislím, da je opravičeno upanje, da se ohrani mir. Ampak sila žalostno je, da more prebivalstvo tako poniževalno misliti o vladi svoje domovine. Naš finančni položaj ni sijajen; toda tako revna vendar ni naša država, da bi sla konfiscirati tuje imetje. Brez obzira na mir ali vojno mora biti prebivalstvo prepričano, da ne žuga njihovim velikim ali malim vlogam nobena taka nevarnost.

Schuhmeier (soc. dem.):

Govorico o navalu na hranilnice smatram za abotno; veliko bolj potrebno bi se mi zdelo pomirjenje tam, kjer je kri prebivalstva v nevarnosti. Upam, da bo imela velika večina tistih, ki hočejo mir, tudi toliko moči, da bo vkrotila hujskaško manjšino. Avstrija kot velesila ima dolžnost,

več storiti za mir,

kakor mala država. Srbija se je res zadnje dni tako obnašala, da je nevolja opravičena. Toda pomisliti se mora, da se godi Srbiji tako kakor kmetu, ki ima na tuji posesti kočjo brez vhoda in izhoda. Še vedno upam, da se ohrani mir, ne le v interesu Avstrije, temveč tudi v interesu srbskega in vseh narodov v Evropi. (Pritrjevanje pri socialnih demokratih.)

Naša vojska je nujno potrebna reform. Francija in Nemčija sta vpeljali vsaj dveletno službo; mi pa imamo še vedno prazne obljube. Doslej so bile nadeje zbornice in v tem zmislu govorjene besede z ministrskih klopi podobne kopljovskih prav, ki nimajo nobenega sledu. Tudi socialna demokracija noče države oropati obrambne moči, marveč z izpremembo bramborskega zakona ji hoče dati večjo obrambno moč.

Zato zahteva

splošno ljudsko oboroženje.

To že razumem, da se kapitalistična država ničesar tako ne boji, kakor ljudstva z orožjem. Vest kapitalistične družbe je dovolj slaba, da se plaši ljudskega oboroženja. Toda zaradi slabe vesti kapitalistične družbe se ne more reči, da bi bila misel ljudskega oboroženja nezdrava in neizpeljiva.

Poslanec Schachinger je dejal, da se mora vojska varovati vsakega

socialističnega vpliva.

To pa ostane vedno pobožna želja. Vojaki so vendar večinoma sinovi delavcev, ki so se že z osemnajstimi ali devetnajstimi leti naučili, socialistično misliti in čutiti. V avstrijski armadi je prav toliko socialistov kakor izven armade. Socialistov v vojski se je pa toliko manj bati, čim dostojnejše se ravna z ljudmi. Minister je izjavil v bramborskem odseku, da je bilo tam, kjer je on bil brigadir, mnogo socialnih demokratov med moštvo. Vendar jih pa ni mogel označiti kot slabe vojake in reči, da bi bile čete brez discipline, kakor so govorili drugi. S tem je pa že minister priznal, da bi ne bilo nič slabše ob zistemu milice.

Izvrševanje zakona o podporah za rezerviste je zelo pomanjkljivo. Podpore so itak smešno majhne; vendar se ravno tesnosrčno brez primere. Nekomu se je n. pr. nakazalo 50¹/₂ vinarja podpore! Bilo bi mogoče, prepirati se, če so sedanji pozivi mobilizacija ali zvišanje stanov. Tudi jaz mislim, da gre za dopolnitev stanov; ampak ne sme se le radi tega reči, da ni mobilizacija, da ne bi rezervisti dobili tiste podpore, ki jim gre v slučaju mobiliziranja... Iz načelnih in aktualnih razlogov bo naša stranka glasovala proti zakonu.

Dr. Ebenhoch (kršč. soc.):

Trdi, da ne bi imela nobena država toliko potrpljenja, kolikor ga ima Avstrija. Naša domovina ni bila vzrok spora.

Modraček (soc. dem.):

Pač! (Krščanski socialci ugovarjajo.)

Dr. Soukup

ima temeljit govor za mir, katerega objavimo na drugem mestu.

Dr. Šušteršič (slov. klerikalec):

Če ima katera stranka posebno hrepenenje po miru, se mora to reči o južnih Slovanih. Saj nam žuga, da se bodo morali sinovi našega naroda hojevati z orožjem v roki proti svojim bratom. (Pritrjevanje.) Četudi zavzemajo Srbi danes sovražno stališče proti Avstriji, povemo vendar jasno in glasno: Naši bratje so (pritrjevanje in ploskanje), ki imajo pravico do naših bratovskih čutov.

Dr. Hruban (češki klerikalec)

govori v podobnem zmislu, a glasoval bo za rekrute.

Brambovski minister Georgi

obljubljuje, da se jeseni predloži zakon o dveletni službi, o novem vojaškem kazenskem postopanju ter nov zakon o namesčanju podčastnikov in o preskrbi vojaških oseb. Potem pravi, da je vojska pripravljena za vsak slučaj, upa pa, da se še ohrani mir.

Baron dr. Chiari (nemški nac.)

govori o zvezi z Nemčijo.

Debata se zaključil. Generalna govornika sta proti socialni demokrat Rieger, za krščanski socialc Röher.

Za načrt glasuje 289 poslancev, proti pa 103 (socialni demokratje in nekoliko posameznih).

Potem sledi interpelacija Breiterja, o kateri smo poročali v uvodu.

Politični odsevi.

Srbski prestolonaslednik Jurij daje jako rad opravka javnosti. Očividno misli, da je mnogo pomembnej, če se o njem mnogo govori. Zadnje mesece se je najbolj «proslavil» s svojimi hujskajočimi govoraucami. Toda mladeniču ne zadostujejo njegove nezrele besedne hujskarije, temveč bojevitost ga navaja tudi na dejanja. Že večkrat se je poročalo, kako rada mu uide roka. Klofutati ljudi, ki so odvisni od njega, se mu zdi brzokone junaško. Pa tudi klofute so mu še premalo. Najnovejša vest o fantalinu kaže, da mora biti v tej dušici, kateri je namenjeno, danes ali jutri vladati nad srbskim narodom, več surovosti kakor navadno v kravjem pastirju. Časopis «Zvono» — ki ni socialističen, temveč staroradikalen, monarhičen — poroča, da je v bolnišnici umrl Kolaković, ki je bil sluga pri prestolonasledniku. Pred smrtjo je Kolaković izpovedal, da je dobil težke poškodbe vsled tega, ker ga je Gjorgje tepel in s škornji teptal po trebuhu in po obrazu. «Zvono» pravi, da se mora nevarnosti, ki jo povzroča prestolonaslednik, napraviti že enkrat konec; če je blazen, naj ga dajo v norišnico, če je zdrav, pa sodi v zapor. Sodrug Kaclerović bo v skupščini interpeliral o tej stvari. Že pred dvema mesecema se je poročalo, da je hotel Peter spraviti svojega nadbudnega sinčka v Avstrijo v neki sanatorij. Da so njegove večne komedije postale neugodne na dvoru, kaže tudi to, da ga Peter ne pusti na Drino, kamor je hotel po vsej sili.

O avstrijsko-turškem sporazumu je v turškem parlamentu poročevalec odseka izjavil, da mra odsek zapisnik še natančno študirati, za kar bo rabil 14 dni. Zavlačenje je v zvezi z intrigami proti velikemu vezirju Hilmi - paši, ki bi ga nasprotniki radi ob tej priliki strmoglavili. Ni pa izključen tudi vpliv od zunaj. Na porti zatrjujejo, da zapisnik v par dneh predložijo v zbornici.

Rumunska vlada še ni Avstriji odpovedala trgovinske pogodbe, pač pa se splošno misli, da stori to. Rumunija zahteva, da se ji dovoli vpeti 90.000 živali na leto, čemur agrarci po stari navadi ugovarjajo. Pod Aehrenthalovim predstvom je bila v torek seja prizadetih avstrijskih in ogrskih ministrov, ki se je bavila s tem vprašanjem. Kaj je sklenila, se ni javilo.

Turčija je sprejela glede Bolgarske ruski predlog, tako da ji Rusija izbriše 40 letnih obrokov vojne odškodnine, vsled česar odpade odškodnina, katero bi morala Bolgarska plačati Turčiji.

Boji v Perziji se neprenehoma ponavljajo. Sreča je zdaj na tej, zdaj na oni strani. Oficiozni vesti poročajo navadno o zmagah šahovih čet, od drugih strani pa slede navadno poročila o zmagah revolucionarjev. Zadnji teden so bile tri bitke.

Štajerska konferenca.

Maribor, sredi marca.

Za prihodnjo nedeljo je v Celje sklicana deželna konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke za Štajersko. Kolikor smo poučeni, je njen glavni namen, ustanoviti deželno organizacijo. Naloga je važna in gotovo je, da se mora izvršiti. Dopisnik iz Celja je v zadnji številki uvaževal, zakaj da se doslej še ni izvršila. Razlogov je gotovo več, o enem se mi pa zdi potrebno, izpregovoriti na tem mestu, ker je pojasnitev nedvomno važna že zaradi konference sami.

Pri nas je mnogo sodrugov, ki ne razumejo, kako da bi se mogla ustanoviti deželna organizacija, ko obstoji že leta in leta deželna organizacija za Štajersko v Gradcu. Drugi pa mislijo, da se hoče razdeliti dežela tako, da bi graška organizacija delovala samo severno, celjska pa samo južno od slovensko-nemške štajerske meje.

Oba nazora sta napačna in kažeta, da je razumevanje za socialno-demokratsko organizacijo, ki se je že povsod drugod poglobilo, le pri nas na Štajerskem in menda na Koroškem še povsem pomanjkljivo.

Znano je, da datira sedanja organizacija socialne demokracije v Avstriji od dunajskega skupnega zbora, ki se je vršil leta 1897 pri Wimbergerju. Takrat je bila sklenjena organizacija po narodnostih, na ta način, da se združujejo sodrugi vsakega naroda v eni stranki, ki avtonomno oskrbuje svoje agende. Organizacija socialne demokracije v Avstriji torej ni v prvi vrsti teritorialna, temveč narodna. Kjer žive sodrugi različnih narodnosti, pripada torej vsak stranki svoje narodnosti. To velja seveda za politično organizacijo, ne pa za strokovno, ki ima drugačne naloge in potrebe in za katero je skupnost pogoj življenja in vspehov.

Politično imamo torej na Štajerskem nemško in jugoslovansko socialno-demokratsko stranko. Naravno pa je, da mora vsaka organizirati svoje člane tako, da je čimbolj sposobna za vsako akcijo.

Nemški sodrugi imajo svojo deželno organizacijo s sedežem v Gradcu. Slovenski sodrugi si jo morajo ustanoviti in to se ima zgoditi na celjski konferenci. Graški deželni odbor ne bo s tem nič prizadet in njegov delokrog se nič ne zmanjša.

Kjerkoli žive na Štajerskem nemški sodrugi, jih ima nemška deželna organizacija združevati, med njimi agitirati, razširjati časopise i. t. d. Prav tako pa bo imela nova deželna organizacija, ki bo ustanovljena na celjski konferenci, nalogo organizirati slovenske sodruge po vsej deželi, voditi agitacijo med njimi, ohranjati stike z izvrševalnim odborom, skrbeti za razširjanje časopisa i. t. d. Kadar se pojavi kakršnakoli zadeva, o kateri bodo prizadeti sodrugi obeh narodov, bosta pa morali skupno odločevati organizaciji obeh jezikov.

Da bo mogla nova organizacija uspešno delati, je pa treba, da se sodrugi udeležijo konference v čim večjem številu. Resnično je, da nas čaka na Štajerskem mnogo dela. Kako ga bomo najbolje opravili, bo morala sklepati konferenca, na kateri se bo pojasnil položaj, ki je bil doslej res v marsičem nejasen. Do konference je še nekoliko dni, vsekakor dovolj časa, da se izvrši še nekoliko agitacije.

Organizacijsko vprašanje se bo po mojem mnenju lahko rešilo brez težav, zakaj navsezadnje ni treba nič drugega, kakor vresničiti, kar določa strankin statut. Pojavila se bodo pa tudi detajlna vprašanja. Skleniti bo n. pr. treba, kje bode sedež bodoči deželni organizaciji. Mnenja se glede tega lahko razhajajo. Celje bi bilo v marsikaterem oziru primerno. A čimveč krajev bo zastopanih na konferenci, tem lažje bo skleniti to, kar bo zadovoljilo vse. Če bi se dalo ustanoviti tudi deželno tajništvo, bi bilo to gotovo zelo koristno in bi pospešilo bodoče delo. Želja, da se ustanovi deželno glasilo, se je tudi že pogostoma izražala. Moje stališče je pač to, da se mora tudi po Štajerskem čimbolj razširiti glavno glasilo stranke; bilo bi pa dobro, če bi se našla pot, da bi se poleg tega izdajal tudi manjši list za bolj lokalne potrebe.

Kdor se bo udeležil konference, si bo torej na njej nabral mnogo materiala, ki mu bo olajšalo delo, kadar se vrne domov. Na ta način smemo pričakovati, da se oživi naše gibanje tudi na Štajerskem, kjer so za stranko v resnici zelo ugodna tla. Glavno je torej zdaj, da pride na konferenco, kdor le more.

Po zaključku lista.

Vojna ali mir?

Vsata vest, da bi bila vojna neizogibna, se mora smatrati za tendenčno in izvira iz hujskaških peres. Polčaj je tak, da je vojna izogibna, če imajo faktorji, ki v zadnji vrsti odločujejo, količnik resne volje za mir. Seveda je nezaupanje povsod velikansko, kar ni čudno spričo večnega draženja in spričo tiste stare diplomatske metode, ki se smatra sama za vrhunec modrosti, pa ni nič drugega kakor slabotno posnemanje starih in zastarelih vzgledov: metode namreč, hoditi kakor mačka okoli vrele kaše, delati skrivnostne gube na čelu, pa namesto z navadnim človeškim jezikom, ki rabi za misli jasne besede, govoriti z izumljenimi frazami, ki pomenijo lahko to ali pa ono, ki se lahko zasučejo danes sem, jutri pa tam.

Polna ugank je še politika Izvolskega; Rusija je od vsega začetka igrala dvoumno vlogo. Pač pa je o drugih evropskih državah gotovo, da si resno prizadevajo, preprečiti vojno, ki bi vsaki državi lahko zažgala streho nad glavo in jo pognala v boj, ne da bi vedela za koga in za kaj. To prizadevanje vesil se nikakor ne sme omalovažiti, ker izvira iz njihovih lastnih interesov. In dokler traja to prizadevanje, se ne sme opustiti upanja, da se ohrani mir. Seveda je važno, da izve Srbija od Rusije, da ob Nevi ne žele vojne in da Aehrenthal ne zamenjuje krepkosti s trmo.

Izmed zadnjih poročil, katerih je seveda zopet na kupe, so važna sledeča:

V avstrijski zbornici je ministrski predsednik baron **Bienert** v ponedeljek podal sledečo izjavo:

Čutim se dolžnega, da podam nekaj obvestil o zunanjem položaju. Že minuli teden sem izjavil, da odgovor srbske vlade na naš belgrajski nastop ni bil dovoljen. Po poročilih, ki smo jih dobili, tudi ostali kabineti ne smatrajo odgovora za dovoljnega. Opustili smo takojšen odgovor na srbsko noto, ker bi bil se bolj poostiril položaj, česar se hočemo ogibati, v kolikor se tiče nas. Smer naše politike je, da zavarujemo in konsolidiramo položaj, ki je nastal po aneksiji. Agresivnih namenov nimamo in ne zasledujemo prestižne politike. Srbija ima dovolj časa, da si vstvari jasno sliko o položaju in da odneha nasproti nam. Za odgovor se nam pa tudi zato ne mudi, ker smo dognali, da hočejo vevlasti zopet Srbiji svetovati, in upamo, da se Srbija odzove svetom. Dasi pa postopamo skrajno potrpežljivo, smo dolžni sebi, vplivati z vso odločnostjo, da se kmalu konča, nevdržljivi položaj na naši meji. Zvesti pa ostanemo tudi danes naši dosednji metodi, ker podajamo Srbiji roko, v katero lahko seže, ko izpozna svoj položaj.

Na dunajski borzi je vlada v torek dala nabiti uradno izjavo, da položaj ni nič opasnejši, kakor je bil pred enim tednom, ker je upati, da dosežejo vevlasti s svojim posredovanjem uspeh.

V Londonu so dobili odgovor Avstro-Ogrske na angleški predlog glede na poravnavo avstrijsko-srbskega spora. To se smatra za dokaz, da je Avstrija popravila angleški predlog. Avstrija namreč kategorično zahteva popolno razoroženje Srbije. Anglija odgovori do četrtega. Šele po četrtku bo torej jasno, kakšen je položaj.

Tudi iz Budimpešte javljajo, da izroči grof Forgach v četrtek srbski vladi odgovor na zadnjo noto.

Pariski «Figaro» pravi, da so vevlasti naše besedilo za formulo, ki posreduje med njihovim in avstrijskim stališčem ter upajo, da ga bo Avstrija sprejela, vsled česar bi se ohranil mir.

Vojaške priprave se vrše na vseh koncih in krajih. Turčija se pripravlja v novopazarskem sandžaku, kamor je poslala več brzostrelnih baterij in precej infanterije. Tudi na druge strani je razposlala mnogo vojaštva, ker se kaže nemirno gibanje med Arnavti in ob črnogorski meji. Črna gora je spravila menda na noge, kar je mogla. Zdaj se poroča o mobilizaciji tudi iz Rumunije, kjer baje pokličejo štiri vojne zборе pod zastavo. — Pridno mobilizira tudi Rusija ob mejah. To je se najbolj sumljivo znamenje, ker bi prav Rusija lahko vedela, da je od nje skoraj najbolj odvisen mir.

Druge vesti.

Bivši poljski minister-rojak grof **Dziadoszycki** je v torek nenadoma umrl. Zadel ga je srčna kap. **Tolstoj** je v Jasni Poljani nevarno obolel, tako da se zdravniki boje katastrofe.

Ruski prometni minister knez **Hilkov** je umrl.

Avstrijska zbornica je sprejela zakon o poddržavljenju železnic. Na seji klubskih načelnikov se je sklenilo, dovoliti vladi, da sme na podlagi pooblastilnega zakona skleniti trgovinske pogodbe z balkanskimi državami. Pooblastilni zakon se sklene najbrže prihodnji teden.

V **Šiški** so tudi v prvem in drugem razredu izvoljeni kandidati opozicije. Novi občinski odborniki pripadajo raznim strankam. Med oficialnimi liberalci je huda jeza.

Domače vesti.

S «Slovansko enoto», v kateri nosijo slovenski klerikalci zvonec, ne more biti nihče tako zadovoljen, kakor tisti baron **Bienert**, katerega «predpustno ministrstvo» je hotela spraviti s sveta. Čeprav je že post, se je slavna slovanska enota sama izpremenila v predpustno opozicijo. Izvzemši nekoliko malih frakcij in nekoliko posameznih poslancev je cela enota glasovala za rekrute. Tam, kjer je vlada najbolj občutljiva, ji je torej dala, kar je zahtevala. Nad tako opozicijo mora imeti vsaka vlada svoje dopadenje in ljubša ji mora biti od vsake vladne stranke. Zakaj opoziciji ni vlada zavezana; kar dobi od nje, dobi zastoj. In s tem, kar dobi od opozicije, se vedno lahko bolj postavlja kakor z zaupnicami vladnih strank, ki so umevne same po sebi. Ampak kako bi bil mogel človek pričakovati kaj drugega od zveze, v kateri so slovenski klerikalci in slovenski poslanci sploh? V Ljubljani se piše o predpustnem ministvu, kajti to kaže nekakšen radikalizem; čitatelji «Slovenca» mislijo potem, da kažejo klerikalci pest. Kadar se pride na Dunaj, je stvar hipoma drugačna, zakaj na pesti se ne morejo obleči rokavice, brez teh se pa ne sme nastopati, kadar se govori z gospodom militarizmom. Tako zabavno bodo Slovenci «oponirali» **Bienertovi** vladi, dokler jih ne bo kakršenkoli dobiček «prepričal», da opozicija v interesu slovenskega naroda ni več potrebna in predpustno ministrstvo bo tedaj postalo zbor najvišje modrosti in dobrote. Človek mora misliti na to, kako zna mačka padati.

Volitve v Spodnji Šiški v III. razredu so se izvršile na dan 22. sušca z zmago soc. dem. kandidatov. Prejeli so za odbornike sodrugi: **Klemencič** Ivan 126, **Kuntara** Anton 125, **Ojster** Anton 125, **Rozman** Alojzij 126, **Noč** Ivan 125, **Šiks** Emil 124 glasov. Za namestnike so izvoljeni: **Komac** Anton, **Miskot** Anton in **Novak** Josip. — Nasprotniki so dobili po 111 oziroma 113 glasov. — **Vrlim Šškarjem** kličemo: Le tako naprej!

Občinske volitve v Idriji se bodo vršile 26. in 27. t. m. 26. t. m. voli tretji razred. Soc.-dem. stranka kandidira sporazumno s tamošnjo narodno-napredno stranko vse stare odbornike v III. razredu narodno-napredna stranka pa v drugem in prvem, tudi vse stare, ker z izvolitvijo starih odbornikov se najlepše manifestira zoper razpust občinskega odbora. Kakor kaže vse, bodo klerikalci na celi črti poraženi.

Kranjski deželni odbor je sklenil, da plača polovico cene za nakup plemenskih bikov, ki si jih nabavijo zadrage.

Kamen zasul ženo. Iz Ormoža poročajo: **Anton Janežič** s Pavlovskega vrha pusti v Brebrovniku kamenje kopati. Dne 17. marca se je velik kamen odtrgal in zasul delavko **Jero Pravič**, viničarko v Brebrovniku. V treh urah je umrla.

Z osebnega vlaka je padel pri Prvaci 22 let stari krojač **Martin Hangerer**. Vlak ga je popolnoma razmesaril.

Društvene vesti.

Predavanja v Idriji. V podružnici «Unije avstrijskih rudarjev» v Idriji se vršijo sledeča predavanja: Dne 27. t. m. ob 9. uri zvečer predava dež. poslanec **g. E. Gangl** o predmetu: Izprehod po slovenskem pesniškem gaju. Dne 3. apr. ob 9. uri zvečer pa predava prof. dr. **Drag. Lončar** o predmetu: Počutki verstva in npravnosti. Opozarja se sodrugi in somišljeniki na važnost predmeta.

Zidanimost. Tukajšnja podružnica železničarjev je priredila v četrtek, 11. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Juvancičeve gostilne predavanje, za katere se je pokazalo med železničarji po celi progi veliko zanimanje. Udeležba je bila tako velika, da je bila vsa dvorana polna. Predaval je sodrug **Etbin Kristan** iz Ljubljane o predmetu «Cerkev in socializem». Marsikdo se je pri tej priliki zopet z obžalovanjem spomnil, koliko več lepega lahko življajo sodrugi v večjih mestih, katerim se taka lepa predavanja ne prirejajo tako redno kakor nam na deželi. Poskušali ne bomo, poročati o predavanju samem, ker bi bilo povsem nemogoče, podati v okviru kratkega dopisa bodisi le jedro vevlezanimivega in bogatega, pri vsem pa tako poljudnega predavanja, da ni utrudilo nikogar, čeprav je trajalo okrog dve uri. Naglašati hočemo le to, da je predavatelj temeljito izpodbil obvekovanje, ki ga razširjajo klerikalci, češ, da jemljejo socialisti ljudstvu vero in boga ter da preganjajo cerkev in je tako lepo pojasnil jedro, pogoje in cilje socializma, da ga je moral vsakdo razumeti. Zato se je pa potem splošno izražala želja, da bi se večkrat prirejela teka predavanja, kar bo mogoče, ako se bodo sodrugi še čvrsteje oprijeli svoje organizacije. Po predavanju so se rešile nekatere železničarske zadeve in se je zaključil lepi shod ob 11. uri zvečer.

Shodi.

Shod v Idriji. Dne 21. t. m. smo imeli znamenito obiskani shod pri «Črnem orlu». O rudarskih razmerah je poročal sodr. **Urb. Ganter**. Sodr. **I. Stravs** je stavil v tem pogledu potrebne resolucije. Govorili so k temu predmetu še sodrug **Anton Kristan**, **Simon Morovec** in **Josip Kogej**. O šolskih razmerah v Idriji z ozirom na deško in deklisko ljudsko šolo je govoril sodr. **Ivan Stravs**, ki je predložil resolucijo, v kateri se zahteva na dekliski šoli osmi razred ter na sploh izboljšanje plač idrijskemu ljudskošolskemu učitelstvu. Govorili so se k ti točki profesor dr. **Drag. Lončar**, dež. poslanec **Gangl** in sodr. **Anton Kristan**. O časopisu z ozirom na trikratno izdajanje «Rdečega Pragorja» je poročal sodr. **Anton Kristan**. O bližajočih se obč. volitvah je referiral sodr. **Ivan Stravs**, ki je jedrnat označil gerentovo delovanje. Sodr. **Anton Kristan** je vspodbujal na vstrajno agitacijo, da bo zmaga še lepša. Klerikalizem v Idriji nima zaslonbe, ker delavstvo odklanja nazadnjaštvo.

Umetnost in književnost.

«**Naši Zapiski**», 2. številka, so izšli s sledečo vsebino: **Abditus**: Socialno zavarovanje kmeta. **R. L. Anarhizem**. **Dr. H. Tuma**: Po osemdesetletnici **Leva Nikolajeviča Tolstega**. **Dr. Dragotin Lončar**: Iz politične korespondence dr. **Janeza Bleiweisa**. **Dr. Boris Zarnik**: In memoriam **Charles Darwin**. **Pregled**: Narodno gospodarstvo, biologija; strokovni pregled; socialna politika; politika. **Oton Zupančič**: Epigrami.

Iz stranke.

Štajerska deželna konferenca. Po sklepu izvrševalnega odbora bo v nedeljo, 28. t. m. ob 9. dopoldne v Celju v salonu «Pri zelenem travniku» deželna konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke za Štajersko.

Dnevni red:

1. Politični položaj in štajerske deželno-zborske volitve.
2. Deželna organizacija za Štajersko.
3. Tisk.
4. Raznoterosti.

Na konferenco imajo kot člani pristop zastopniki vseh strankinih organizacij in zaupniki. Z ozirom na dnevni red, ki je zelo važen in da se poglobi politično delo na Štajerskem, pozivamo vse organizacije in zaupnike iz vseh slovenskih in mešanih krajev, naj se zanesljivo udeležijo konference. Delegete, ki pridejo, naj se pismeno oglase pri sodrugu **Ignacu Sittarju**, rudarskem tajniku v Trbovljah, da dobe vabila. Gostje dobe vstopnice pri celjski krajni organizaciji.

Tržaški politični odbor, ki je bil izvoljen na zadnji konferenci, se je na svoji prvi seji konstituiral ter je izvoljen za predsednika sodrug **F. Milost**, za tajnika **A. Novak** in za blagajnika **V. Kermolj**. Odbornika sta **A. Gaspari** in **I. Regent**, preglednika pa **A. Jernejčič** in dr. **Šolar**.

Za tiskovni sklad so nabrali železničarji v Zidanem mostu na sestanku pri **Moserju** 2 K 30 v; na «dražbi» po predavanju dne 11. marca pa 6 K 60 v.

Dunajski socialni demokratje so bili v nedeljo, kakor vsako leto po 13. marcu, na grobu

žrtev iz leta 1848. na centralnem pokopališču. Vzlic sila slabemu vremenu je bila udeležba ogromna. Delavci so položili na grob cel hrib vencev z rdečimi trakovi. Ob grobu so govorili za nemške sodruge poslanec dr. Ellenbogen, za češke poslanec Tomašek, za poljske dr. Liebermann, za rusinske Bačinski. Pel je delavski pevski zbor.

Socialni pregled.

Rudarsko združbo II. skupina je imela v nedeljo dne 7. sušca 1909 ob 10. dopoldne v gostilni pri »Zelenem travniku« v Celju zborovanje na povabilo zastopnika rudarskega urada Celje. O zborovanju se je sestavil sledeči zapisnik: Dnevni red: 1. Odobrenje letnega računa za leto 1908. 2. Odobrenje letnega proračuna za leto 1909. 3. Sklepanje o članskih doneskih za leto 1909. 4. Volitev enega odbornika za napredno nadaljevalno šolo v Zagorju ob Savi. 5. Slučajnosti. Zborovanja se je udeležilo 60 odposlancev. Načelnik konstatira, da je zbor sklepčen, prečita dnevni red in imenuje odposlanca Martina Repovša III. za zapisnikarja, potem se preide na dnevni red. 1. K prvi točki prečita načelnik račun za leto 1908 in odposlanec M. Repovš poroča, da se je račun na 2. svečana od predstojništva pregledal, hranilne knjige in blagajna skontirala in vse popolnoma v redu našlo; to se vzame soglasno na znanje. 2. K drugi točki se priporoča proračun za leto 1909 natančno po sklepu odborove seje od 18. svečana 1909 za vsprejem; se vzame enoglasno na znanje. 3. K tretji točki se sklenejo po kratkem razgovoru članski doneski po 72 vinarjev za leto in moža. 4. K četrti točki se predlaga za odbornika za napredno nadaljevalno šolo v Zagorju ob Savi Peterlin Franc; enoglasno sprejeto. 5. Slučajnosti. Za besedo se oglasi Valenčak Ferdinand iz Velenja in omeni, da je v Velenjah izbruhnila radi slabih plač stavka in rudarji zahtevajo poplajanje svojih razmer; on predlaga današnjemu zborovanju II. sk., da se malaga v slučaju potrebnosti velikemu odboru, sklicati dogovorni urad, pri katerem se bode razpravljalo o velenjskih razmerah; vzame se enoglasno na znanje. Odposlanec Jesih Ivan se pritožuje zaradi slabih plačilnih razmer v celjski cinkarni in omenja, da bi se starejši delavci, ki že mnogo let delajo, nekoliko razločevali od mlajših. Zadeva se vzame na znanje. Trboveljski odposlanci se pritožujejo, da se je v Trbovljah že mnogokrat izreklo, da napravijo kopelj takoj, ko bo iz Save izpeljan vodovod. Sedaj je vodovod izpeljan, a pravi, da je voda okužena. Današnje zborovanje II. skupine pozivlja rudniško oblast, naj takoj posreduje, da se napravi v Trbovljah prepotrebna kopelj, katera je bila na dogovornem uradu sklenjena in dovoljena. Hrastniški odposlanci izrekajo, da se popolnoma pridružujejo izvajanju trboveljskih odposlancev in željo, da bi se tudi v Hrastniku in na Ojstrem izpolnila obljuba. Zagorski odposlanci pa pripominjajo, da sedanja kopelj ne zadestuje današnjim zahtevam, ker ni primerne priprave za sušenje obleke in kadi za kopanje. Vzame se enoglasno na znanje. — Skupno zborovanje rudarske združbe II. skupine se pritožuje, da ni dneva, ko ne bi ponesrečili pri rudnikih razni delavci pri delu. Zbor vpraša rudniško oblast, kaj je ukrenila napram sklepu zaradi rudniškega nadzorstva pri zadnjem zborovanju II. skupine dne 2. svečana 1908 v Hrastniku. Vprašanje se vzame enoglasno na znanje. Skupno zborovanje II. skupine odločno zahteva, da se v najkrajšem času sporazumno z delavstvom za celjski okraj in Zagorje celotni službeni red vpelje in izdela. Vzame se enoglasno na znanje. Konečno izreka zborovanje II. skupine še željo in poziva rudniško oblast, da stori vse potrebne korake zaradi strelskih mojstrov, in sicer, da se pri rudnikih nastavi toliko strelskih mojstrov, da ne bode na škodo delavstva, kakor je posebno v Trbovljah, da je danes treba mnogokrat po 2 uri ali še več čakati na strelskega mojstra, ki ne more biti povsod obenem. Vzame se na znanje. — Ker se nihče več za besedo ne oglasi, zaključijo načelnik zborovanje.

Martin Repovš III. m. p. Franc Peterlin II. m. p.
zapisnikar. načelnik.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško in žensko blago pri 52—19

sv. Cirilu in Metodu

Ljubljana, Lingarjeve ulice 1.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

**35 letni velik
uspeh!**

**Močan želodec,
pravilno prebavo
ter odprtje telesa**

se doseže, ako se uporablja mno-
gokrat odlikovano

**želodčno tinkturo
lekarna Piccolija**

Ljubljana, Dunajska cesta.

Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9

priporočata v največji izbi in po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleto za dame, plašče za deklice.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdika za
naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/3, 1/4, 1/2 in 1 kg. 104—29

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvnega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
l. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Maščobo za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Glpsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolineja, najboljše.

Fasadnih barv za apno.

Barv, euhh, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorci za slikarje, najnovejših.

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168. v Ljubljani

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.